

L
NK

ROHKEUS

Isänpäivän messumateriaali 8.11.2020

Lukijalle

Aikuisen lapsen isäkin on isä, isoisä on isä jo useammalla tavalla. Isät messussa kuuluvat todennäköisesti hyvin eri sukupolviin. He mieltävät myös roolinsa eri tavalla. On hyvin erilaista olla isä vastasyntyneelle, leikki-ikäiselle, nuorelle tai aikuiselle. Kaikkiin isyyden vaiheisiin liittyy huolta itselle rakkaiden puolesta. On rohkeaa uskaltaa pelätä.

Tämä isänpäivän messun toteutus on ajateltu valmisteltavan eri-ikäisten isien ja lasten kanssa. Valmistelu voidaan myös toteuttaa äitien kanssa. Onhan äitienpäivän messukin usein toteutettu isien ja lasten kanssa.

Isänpäivän messun yksi johtoajatus voisi olla napakkuus ja pituuden säätely. Hiukan stereotyyppisesti ajatellaan, että isät mielellään siirtyvät asioissa sujuvasti eteenpäin.

Toivottavasti messumateriaalista on hyötyä seurakunnassa isänpäivää valmistellessa!

Kimmo ja Satu Reinikainen
materiaalin tekijät

Sami Ojala
Lasten ja nuorten keskuksen toiminnanjohtaja

Valmistelut ja suunnittelu

Messun valmistelu aloitetaan hyvissä ajoin yhdessä seurakuntalaisten kanssa. Koko messua ei tarvitse tehdä saman porukan kanssa alusta loppuun saakka. Vastuualueita on monenlaisia ja niitä kannattaa jakaa rohkeasti pieniinkin palasiin. Seuraavista kysymyksistä ja näkökulmista voi olla apua messua suunnitellessa ja toteuttaessa.

1. Seurakunnassa on eri ryhmiä, joiden kanssa tai ryhmän kokoontumisen yhteydessä voi suunnitella ja valmistaa erilaisia osia yhteiseen messuun: erilaiset valmiit messuryhmät, miestenpiirit ja erilaiset toiminnalliset ryhmät, kuten urheiluporukat, isä-lapsileirit tai leiripäivät, isien illat ja verkostoissa olevat yhteistyökumppanit ja heidän toimintaryhmänsä
2. Eri tapahtumissa ennen isänpäivää voi olla tarjolla myös isänpäivän messun valmistelupisteitä, esim. esirukouspisteiden tai tarjoilun valmistamista.
3. Tarvitaanko messuun esim. hygieniasyistä erilliset ohjelmalehtiset? Niiden valmistaminen voi olla mielekäs tehtävä taittoa osaavalle.
4. Ketkä voisivat olla ideoimassa ja suunnittelemassa itse messua?
5. Kuka tai ketkä puolestaan voisivat vastata viestinnästä?
6. Mikä porukka tulisi valmistelemaan tilaa etukäteen?
7. Ketkä kaikki osallistuvat toteutukseen?
8. Ketkä voivat jäädä purkamaan ja siivoamaan messun jälkeen?
9. Miten messusta tiedotetaan etukäteen ja kuka tästä viestinnästä vastaa? Onko viestintäryhmässä mukana seurakuntalaisia tai voiko se koostua heistä kokonaan? Voisiko messua mainostaa lyhyen videon tai sopivien meemien avulla somessa?

10. Halutaanko messun jälkeen muuta ohjelmaa tai tarjoilua? Isien elämään ja sunnuntaihin liittyy usein ruokailu perheen kanssa. Voisivatko kouluikäiset lapset laittaa pystyyn burgeripisteen, jossa koko perhe voisi syödä yhdessä? Onko ruokailu ilmaista vai kerätäänkö sen tuotolla rahaa yhteisvastuukeräykseen tai muuhun vastaavaan? Annetaanko messun jälkeen perheelle taco-ruokapaketti tms. helpoksi lounaaksi kotiin vietäväksi?

Tilan valmistaminen

Esirukousta varten valmistetaan etukäteen valitut toimintapisteet. Katso myöhemmin kohta: Esirukous.

Isänpäivä 2020 -kuvakollaasi valmistellaan etukäteen kirkkotilaan. Monipuolinen kuvakollaasi koostuu eri-ikäisistä ja monella tavalla erilaisista miehistä. Kollaasi asetetaan esille niin, että kaikkien on helppo päästä sen äärelle. Esirukouksen tai saarnan yhteydessä on mahdollista käydä piirtämässä oma kuvansa tai ottamassa kuva esille asetetuilla Polaroid-kameroilla ja liittämään kuva osaksi kuvateosta. Vaihtoehtoisesti itsestään tai isästä ja lapsista voi ottaa selfien kuvaseinän edessä "Isänpäivä 2020" -muistona.

Virsinumeroiden laittaminen tauluun, virsikirjojen tai messun monisteiden esille laittaminen tai jakaminen, alttaripöydän kattaminen ja muut pieneltäkin tuntuvat tehtävät kannattaa tehdä yhdessä seurakuntalaisten kanssa. Voi olla hyvinkin merkittävää ja osallisuutta vahvistavaa saada olla mukana jo messutilan valmistamisessa.

Messun kulku

Ennen messua

Messun tekijöiden ja valmistelijoiden esittely kannattanee hoitaa tässä. Muutama sana prosessista ja kiitokset on syytä esittää. Mikäli tarvitaan koronaohjeita, ne on parempi antaa ennen messua. Sopiiko tähän yhteinen käsien desinfiointi, kuten Pilatuskin tekisi?

Aloitukset

Messu alkaa kulkueella, johon kutsutaan etukäteen sopien eri ikäisiä isä ja lapsia. Kulkueessa he kantavat kuoritilaan tulevan messumateriaalin ja valmistelevat alttarin papin avustuksella yhdessä alkuvirren tai laulun aikana.

Alkuvirsi tai laulu

Pohdittavaksi; mitkä ovat lauluja, jotka isät haluavat kuulla ja toisaalta laulaa lasten kanssa? 503 on mielekäs isänpäivämessun virsi tai reippaasti laulettuna virsi 442 voi olla hyvä kulkuevirsi.

Alkutervehdys

Paikkakunnan tavan mukaan joko messun vuoro-tervehdys (halutaan tehdä monessa eri tilanteessa samainen alkutervehdys tutuksi ja vahvistaa opittua ja koettua) tai kaikulauluna (messun alkutervehdys ei ole tuttu osallistujille). Pelkkä ristinmerkin tekeminen ja sen liittäminen johdantosaanoin voi palvella hyvinkin erityisesti lapsivaltaista kirkkovierasjoukkoa.

Johdantosanat

Messun teema, rohkeus, esitellään tässä.

Näkökulmana voi olla peloton isä, joka ei pelkää mitään. Paitsi, kuten Leijonakuningas, pelkäsi menettävänsä poikansa. Vanhempien pelot ovat erilaisia kuin lasten, mutta silti myös aikuisia arve-

luttavat monet asiat. Isät voivat kysyä nyt lapsilta mitä he pelkäävät ja kertoa, mikä itseä eniten arveluttaa. Miten Jumala voisi olla osallinen meidän pelkojen kanssa?

Seuraava synnintunnustuslaulu kutsuu koko seurakuntaa tuomaan kaikki huolensa Jumalalle. Jumala ei ole majesteettinen pelottava isä vaan Jeesuksena meille näyttäytyvä Isoveli.

Rohkeus voi olla periksi antamattomuutta pelolle. Koronaviruksen välttelyssä olemme olleet huolellisia. Mutta välillä voi olla, että olemme antaneet pelolle sijaa. Huolellisuus on muuttunut sellaiseksi varovaisuudeksi, jossa ihmiset ovat lamaantuneet. Silloin mistään ei oikein tule mitään.

Varovaisuus ja pelko ovat eri asioita. Taivaan Isän käsissä olemme turvassa. Usko on aina rohkeutta, onhan meillä maailman mahtavin Isä. Lisäksi meillä on vierellä kulkija, Kristus. Hän ei ole etäinen Jumala, vaan ihmisen elämän ilot ja surut läpikäynyt historian Jeesus. Asioiden kertominen Hänelle on turvallista ja luontevaa.

Synnintunnustus ja -päästö

Synnintunnustuksena ja Kyrienä voidaan käyttää virttä 720, Jeesus meidän veljemme. 1. ja 2. säkeistö toimivat synnintunnustuksena, liturgi lausuu synninpäästön ja 3. säkeistö korvaa messun Kyrien.

Kunnia ja kiitosvirsi

Päivän rukous

Ennen rukousta kerrotaan, että rukous toteutetaan piirtämällä se toisen selkään kosketuksen avulla. Seurakuntalaisia pyydetään asettumaan pareittain niin, että toinen voi piirtää toisen selkään. Edessä pappi rukoilee rukousta rauhalliseen tahtiin ja piirtää samalla jonkun selkään niin, että kaikki näkevät.

Vaihtoehtoisesti edessä ja eri puolilla kirkko voi olla pareja, jotka ovat harjoitelleet rukousta etukäteen. Näin kaikki näkevät mahdollisimman hyvin, miten rukous etenee. Rukouksen rytmin on tärkeää olla riittävän rauhallinen. Jotta jokainen saa kehollisen kokemuksen rukouksesta voidaan rukous toteuttaa tällä tavalla kahteen kertaan, jolloin välissä parit vaihtavat rooleja.

Jumala,

Piirrä sormella suuri kolmio selkään.

taivaallinen Isämme.

Laske molemmat kämmenet rauhassa piirtämäsi kolmion päälle.

Sinä tahdot, että antaisimme

toisillemme anteeksi

Pyysi selkää kämmenellä poikittain edestakaisin.

täydestä sydäimestä,

Piirrä selkään suuri sydän.

mutta me asetamme ehtoja.

Painele sormenpäällä eri puolille selkää.

Sanamme antavat anteeksi,

Piirrä sormella aaltoilevia viivoja poikittain selälle.

mutta sydämemme muistaa kärsimänsä pahan.

Paina sormi keskelle selkää ja ala piirtää kasvavaa spiraalia.

Armahda meitä

Silitä vuorotellen molemmilla käsillä selkää ylhäältä alas.

Jeesuksen Kristuksen tähden.

Piirrä sormella rauhassa suuri risti selkään.

Aamen

Laske kämmenet vierekkäin selälle – anna niiden olla hetki paikoillaan.

Tekstit

Tässä messussa ehdotetaan käytettävän epistola-tekstiä, päivän virttä ja evankeliumitekstiä.

Saarna

Saarnan voi rakentaa yhdistämällä alkuun toiminnallisen toteutuksen, joka täydentyy puhutulla osuudella. Molempiin löydät alta kaksi ehdotusta. Pohtikaa etukäteen saarnan teemaa yhdessä isien ja lasten kanssa seurakunnan erilaisissa tilaisuuksissa.

Toiminnallisia ideoita saarnan aluksi

Kirjaimet pahvilaatikossa

Kirkon etuosassa on seitsemän isoa pahvilaatikkoa sokin sokin. Jokaisen kyljessä on yksi suuri kirjain. Laatikot ovat niin, etteivät niissä näkyvät kirjaimet muodosta valmiiksi sanaa. Osa laatikoista voi olla käännetty toiseen suuntaan, ettei siinä oleva kirjain näy kirkkosaliin lainkaan. Laatikoiden kirjaimet ovat: R, O, H, K, E, U, S.

Pappi alkaa ihmetellä laatikoita ja niiden kirjaimia. ”Voisiko niistä muodostua jokin sana?” Hän pyytää muutamia (3–4) seurakuntalaisista avukseen. Etukäteen on hyvä sopia ainakin yksi avustaja siltä varalta, ettei vapaaehtoisia löydy. Yhdessä paikalle saapuneiden avustajien kanssa tutkitaan kirjaimia ja muodostetaan lopulta näkyviin sana rohkeus. On tärkeää huomioida, että seurakuntalaiset eivät jää tästä liikaa ulkopuolisiksi. Kannattaa jutella ja kertoa samaan aikaan toiminnan kanssa, mitä tapahtuu. Kun sana on saatu rakennettua, laatikot asetetaan niin, että sana ROHKEUS näkyy mahdollisimman hyvin kaikille.

Pappi voi vielä haastatella auttamaan tulleita tai koko kirkkokansaa kysymällä, mikä on tosi rohkeaa tai jotain muuta, mikä johdattaa syvemmälle saarnan teemaan.

Sanapilvi

Luodaan etukäteen pohja sanapilvelle nettiin sanapilvialustan avulla. Helppokäyttöinen ja toimiva alusta on esimerkiksi [Answer Garden](https://answergarden.ch/) (<https://answergarden.ch/>).

Sanapilveen laitetaan valmiiksi kysymys, johon halutaan kuulla seurakuntalaisten mielipide. Sanapilvi toimii parhaiten, kun osallistujia ohjataan vastaamaan yhdellä sanalla. Messun yhteydessä jaetaan nettiosoite, jonka kautta pääsee osallistumaan yhteisen sanapilven rakentamiseen. Sanapilveen osallistuminen on mahdollista sekä paikan päällä olevilla, että verkon yli osallistuvilla seurakuntalaisilla. Pilvi voi olla myös yhteinen useamman seurakunnan kanssa samanaikaisesti. Näin sanoja saadaan enemmän. Tässä sanapilvessä voitaisiin pyytää vastaamaan kysymykseen: Mikä on mielestäsi tosi rohkeaa?

Syntyvä sanapilvi heijastetaan kirkkotilan seinälle tai jaetaan verkon ylitse osallistuville. Millaiset asiat ovat osallistujien mielestä rohkeita? Mitkä sanat korostuvat? Mikä sanapilven sanoissa ilahduttaa, yllättää tai herättää kysymyksiä?

Vinkki: Sanapilven tekemistä voi käyttää vaihtoehtoisesti myös yhteisenä esirukouksena.

Saarnan juuria

Leijonakuningas-elokuvassa on kyse kasvutarinasta, jossa Isä on yksi tärkeä osa lapsen kertomusta. Isän rohkeus on lapselle tosi kuumaa tavaraa. Ihailu on luontevaa ja tuttua. Sellainen ihailu voi jopa pelottaa isää, onko hän sen arvoinen? Isä kertoo lapselleen, että kaikki ovat joskus peloissaan. Jos ei itsensä niin toisen puolesta. Ihmisen näköala ja vastuu laajenevat iän myötä. Muutkin kuin minä ovat tärkeitä. Jumalan valinta oli pelätä Poikansa puolesta. Hän antautui sellaiselle, joka on lähes kauheinta mitä Isä voi kokea. Hän teki sen siksi, koska rakastaa ihmistä todella paljon.

Lähimmäisenrakkaus on valinta. Yhteiskunnan arjessa ihmiset ajattelevat usein vain itseään ja lähipiiriään. On vaikea olla eri mieltä enemmistön tai yleisen mielipiteen kanssa. Se vaatii rohkeutta. Vaikkapa kiusatun puolustaminen ja väliintulo on tosi rohkea teko. Sama yleinen ajatus on, että kaikkea ei tarvitse antaa anteeksi. Ihmiset tyytyvät olemaan suuttuneita. Se voi katkeroittaa. Jumala kyllä pitää enemmän anteeksiannosta. Vaatii rohkeutta tehdä niin ja unohtaa, mutta se myös vapauttaa jatkamaan tärkeiden asioiden parissa. Lisäksi silloin teemme saman, jonka Taivaan Isä tekee meille. Kuten kaikki isät aina tekevät lapsilleen.

Esirukous

Eri puolille kirkkotilaa on valmistettu etukäteen esirukouspisteitä. Rukous voidaan aloittaa ja päättää yhdessä.

Rukous kotipaikkakunnalla asuvien puolesta

Tarvitaan mahdollisimman suuri kartta, jossa näkyy koko seurakunnan alue. Tällaisen kartan voi saada hankittua esimerkiksi kaupungin maanmittaustoimistosta. Lisäksi tarvitaan tavallisia pikkulegoja. Kukin saa käydä rakentamassa kartan päälle taloja paikkoihin, joissa asuu ihmisiä, joiden puolesta haluaa rukoilla. Kartalle voi rakentaa myös oman kodin, päiväkodin, koulun tai vanhempien työpaikat.

Rukous eri puolilla maailmaa asuvien puolesta

Tarvitaan suuri maailmankartta rantapallo tai vastaava sekä tarroja. Missä tekevät työtään seurakunnan nimikkolähetit tai missä on seurakunnan ystävyyssseurakuntia? Laitetaan yhteisesti tarrat ensin näihin paikkoihin. Tämän jälkeen kukin saa käydä liimaamassa tarran paikkoihin, missä asuu ihmisiä, joiden puolesta haluaa rukoilla.

Rukous itselle tärkeiden asioiden puolesta

Minkä asian tai asioiden puolesta haluat tänään rukoilla? Kukin saa käydä rakentamassa yksin tai yhdessä legoista oman rukouksensa. Rukousrakennelmat tuodaan niitä varten varatulle pöydälle. Seinälle on kiinnitetty oikein pitkä pätke rullapaperia ja varattu hyviä kyniä, joilla paperiin voi piirtää helposti. Paperille saa piirtää vapaasti asioita, joiden puolesta haluaa rukoilla.

Kolehtipuhe

Monet perheet asuvat kaukana sukulaisistaan ja kokevat kotipaikkakunnallaan irrallisuutta. Lähellä ei asu tuttuja aikuisia, joilta voisi pyytää apua lastenhoidossa tai kodin askareissa. Pienten lasten vanhemmista joka kolmas kokee tarvitsevansa tukea jaksamiseensa ja vanhemmuuteensa, mutta heistä moni ei ole ilmaissut tätä tarvettaan esimerkiksi neuvolassa. Erityisen kovilla ovat yksinhuoltajat.

Lasten ja nuorten keskus ry on yhdessä seurakuntien kanssa kehittänyt Perheystävä-toimintamallin, jonka avulla tuetaan lapsiperheitä ja erityisesti vanhemmuutta. Perheystävä-toiminnassa seurakuntalaiset voivat ilmoittautua ystäväksi lapsiperheelle ja he saavat tätä varten koulutusta ja ohjausta. Perheystävät tutustuvat perheeseen, toimivat apukäsinä ja lastenhoitoapuna sekä ystävinä vanhemmille. Samalla kun perhe saa elämänsä uuden aikuisen, voi vapaaehtoistoiminta perheystävänä olla mielekäs tapa toteuttaa seurakuntalaisuutta ja käyttää vapaa-aikaa. Parhaimmillaan ystävyys voi jatkua vuosien ajan.

Kolehti kerätään lapsiperheiden vanhempien tukemiseen Lasten ja nuorten keskus ry:n Perheystävätoiminnan kautta.

Kolehtivirsi

Ehtoollisliturgia

Sopimuksen mukaan ja messun perheitä kohtaavan luonteen huomioon ottaen voidaan hyvin käyttää viikkomessun kaavaa. Tällöin vuorotervehdys korvataan Ylentäkää sydämenne Jumalan puoleen ja ehtoollisen asettaminen jatkuu anamneesirukouksella ja ehtoollisen asetussanoilla sekä epikleesillä. Eli: ehtoollisen asettamisen kappale Pyhän hymnin ja vuorotervehdyksen välillä on hyvä säilyttää kokonaisena.

Vuorotervehdys ja Jumalan karitsa -hymni ovat monelle tuttuja, ja etenkin Jumalan Karitsa -hymni on usein odotettu ja merkittävä. Messumateriaaleista tai rippikoululauluista löytyy hyviä vaihtoehtoja.

Ehtoollisen jakaminen. Seurakunnan koronaviruksesta johtuvat käytännöt on hyvä tarvittaessa kerrata tässä. Ehtoollisen jakamisessa voivat palvella myös lapset tai varhaisnuoret esimerkiksi leipälautasen kantajana. Rippikoulun käynyt ja ehtoollisavustajaksi koulutettu voi toimittajan kanssa myös jakaa leivän tai viinin.

Päätös, Kiitosrukous ja Ylistysvirsi

Herran siunaus

Voidaan toteuttaa yhteisenä tai itselle tehtynä toiminnallisena kehorukouksena.

Herran siunaus -toteutukset ovat kirjasta: Piirrän sinuun tarinan. Kirjapaja 2020. Kaisa Aitlahti ja Satu Reinikainen

Herran siunaus – itselle tehtynä

Herra, siunaa meitä

asetä kämmen rinnan yli olkapäälle

ja varjele meitä.

asetä toinen kämmen toiselle olkapäälle

Herra, kirkasta kasvosi meille

silitä poskia

ja ole meille armollinen.

silitä käsivarsia pitkin vedoin

Herra, käännä kasvosi meidän puoleemme

käännä kasvot ylös

ja anna meille sinun rauhasi.

asetä kämmenet päällekkäin rinnan päälle

Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

tee ristinmerkki koskettamalla

otsaa, rintaa ja olkapäitä

Aamen.

Herran siunaus – yhdessä tehden

Ennen Herran siunauksen alkua tartutaan vieressä olevia kädestä kiinni.

Herra, siunaa meitä

puristetaan vieruskaverin kättä kevyesti

ja varjele meitä.

heilutellaan käsiä eteen ja taakse

Herra, kirkasta kasvosi meille

nostetaan kädet ylös

ja ole meille armollinen.

lasketaan kädet hitaasti alas

Herra, käännä kasvosi meidän puoleemme

katsotaan vieruskavereita molemmin puolin silmiin

ja anna meille sinun rauhasi.

vedetään ilmaa sisään ja puhalletaan ulos

Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.

irrotetaan kädet ja tehdään itselle ristinmerkki

Aamen.

tartutaan vielä käsistä kiinni

Loppumusiikki ja -kulkue

Kolehdin tilitysohjeet

Kolehti kerätään lapsiperheiden vanhempien tukemiseen Lasten ja nuorten keskus ry:n Perheystävöiminnan kautta.

Lasten ja nuorten keskus ry, Itälahdenkatu 27 A,
00210 Helsinki,
NDEAFIHH FI47 1574 3000 0014 77, viite 3201.

Materiaalin tekijät

Toteutusideat:

Satu Reinikainen ja Kimmo Reinikainen

Kolehtipuhe:

Sami Ojala

Taitto:

Tuukka Joru

